

EU:N LUOMUPALKINNOT

Taustaa

Luonnonmukaiseen tuotantoon siirtyminen vähentää selvästi kemiallisten lannoitteiden ja torjunta-aineiden sekä mikrobilääkkeiden käyttöä. Lisäksi luomutuotanto vaikuttaa myönteisesti ilmastoon, ympäristöön, luonnon monimuotoisuuteen ja eläinten hyvinvointiin. Luomutuotannolla onkin tärkeä rooli Euroopan vihreän kehityksen ohjelman, Pelloilta pöytään -strategian ja biodiversiteettistrategian tavoitteiden saavuttamisessa. Tästä syystä komissio haluaa nostaa luomuviljelyyn käytettävän EU:n maatalousmaan osuuden 25 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä ja lisätä merkittävästi luonnonmukaista vesiviljelyä.

Tätä tavoitetta silmällä pitäen komissio hyväksyi maaliskuussa 2021 toimintasuunnitelman luonnonmukaisen tuotannon kehittämiseksi¹. Sen lähtökohtana on, että luomutuotantoa voidaan parhaiten lisätä kasvattamalla luomutuotteiden kysyntää kuluttajien keskuudessa, mikä edellyttää muun muassa entistä tehokkaampaa tiedottamista luomutuotannosta ja sen hyödyistä. Yhtenä viestintäkeinona toimintasuunnitelmassa ehdotetaan vuotuisia palkintoja, jotka myönnetään tunnustukseksi erinomaisesta työstä luomun arvoketjussa. Palkinnot jaettiin toista kertaa vuonna 2023.

[Tutustu EU:n luomupalkintojen 2022 voittajiin ja finalisteihin](#)

EU jakaa 7 kilpailusarjassa yhteensä 8 luomupalkintoa:

- Kilpailusarja 1: Paras luomuviljelijä (nainen) ja paras luomuviljelijä (mies)²
- Kilpailusarja 2: Paras luomualue
- Kilpailusarja 3: Paras luomukaupunki
- Kilpailusarja 4: Paras bioalue
- Kilpailusarja 5: Paras luomuelintarvikkeita jalostava pk-yritys³
- Kilpailusarja 6: Paras luomuelintarvikkeiden vähittäismyyjä
- Kilpailusarja 7: Paras luomuravintola/-ravitsemispalvelu⁴

EU:n luomupalkinnot ovat tunnustuspalkintoja (ei rahapalkintoja). Ne jaetaan 23. syyskuuta, jolloin vietetään EU:n luomupäivää.

Kilpailusarjojen esittely

- **Kilpailusarja 1: Parhaan luomuviljelijän palkintoja** on kaksi, **yksi naiselle ja yksi miehelle**. Palkinnon voi saada viljelijä, joka on kehittänyt erinomaisen, innovatiivisen, kestävän ja inspiroivan hankkeen, joka tuottaa todellista lisäarvoa luonnonmukaiseen tuotantoon ja kulutukseen.

¹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle luonnonmukaisen tuotannon kehittämistä koskevasta toimintasuunnitelmasta:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=CELEX%3A52021DC0141>.

² Kattaa sekä maanviljelyn että vesiviljelyn.

³ Kattaa myös luonnonmukaisia vesiviljelytuotteita jalostavat yritykset.

⁴ Ravintola (itsenäinen tai hotellin ravintola) ja/tai ravitsemispalvelujen tarjoaja (ateriapalvelu tai ruokala).

- **Kilpailusarja 2: Parhaan luomualan palkinto** myönnetään alueelle, joka on kehittänyt erinomaisen, innovatiivisen, kestävän ja inspiroivan hankkeen. Hankkeen täytyy tuottaa todellista lisäarvoa luonnonmukaiseen tuotantoon ja kulutukseen.
- **Kilpailusarja 3: Parhaan luomukaupungin palkinto** myönnetään kaupungille, joka on kehittänyt erinomaisen, innovatiivisen, kestävän ja inspiroivan hankkeen. Hankkeen täytyy tuottaa todellista lisäarvoa luonnonmukaiseen tuotantoon ja kulutukseen.
- **Kilpailusarja 4: Parhaan bioalueen palkinto** myönnetään bioalueelle, joka on kehittänyt erinomaisen, innovatiivisen, kestävän ja inspiroivan hankkeen. Hankkeen täytyy tuottaa todellista lisäarvoa luonnonmukaiseen tuotantoon ja kulutukseen.
- **Kilpailusarja 5: Parhaan luomuelintarvikkeita jalostavan pk-yrityksen palkinto** myönnetään luomutuotteita jalostavalle pienelle tai keskisuurelle yritykselle, joka on kehittänyt erinomaisen, innovatiivisen, kestävän ja inspiroivan hankkeen. Hankkeen täytyy tuottaa todellista lisäarvoa luonnonmukaiseen tuotantoon ja kulutukseen.
- **Kilpailusarja 6: Parhaan luomuelintarvikkeiden vähittäismyyjän palkinto** myönnetään pienelle tai keskisuurelle luomuelintarvikkeiden vähittäismyyjälle, joka on kehittänyt erinomaisen, innovatiivisen, kestävän ja inspiroivan hankkeen. Hankkeen täytyy tuottaa todellista lisäarvoa luonnonmukaiseen tuotantoon ja kulutukseen.
- **Kilpailusarja 7: Parhaan luomuravintolan/-ravitsemispalvelun palkinto** myönnetään pienelle tai keskisuurelle ravintolalle (itsenäinen tai hotellin ravintola) ja/tai ravitsemispalvelujen tarjoajalle (ateriapalvelu tai ruokala), jonka ruokalistalla on luomusertifioituja tuotteita. Palkinnon saaja on kehittänyt erinomaisen, innovatiivisen, kestävän ja inspiroivan hankkeen, joka tuottaa todellista lisäarvoa luonnonmukaiseen tuotantoon ja kulutukseen.

Osallistumisedellytykset ja palkintoperusteet

1. EU:n luomupalkintokilpailun osallistumisedellytykset ovat seuraavat:

a) Palkintohakemus täytetään seuraavalla verkkosivustolla:

https://agriculture.ec.europa.eu/farming/organic-farming/organic-action-plan/eu-organic-awards_fi

Sivustolla on linkit hakemuslomakkeisiin. Kullekin kilpailusarjalle on oma lomakkeensa. Hakemukset on jätettävä viimeistään **14.5.2023 klo 23.59.59 CEST**.

b) Hakemus on täytettävä jollakin EU:n virallisista kielistä.

c) Hakijoiden on oltava luonnollisia tai oikeushenkilöitä, jotka asuvat tai ovat sijoittautuneina jossakin EU:n 27 jäsenmaasta.

d) Palkintokilpailuun voivat osallistua hankkeet, jotka on toteutettu EU:ssa ja liittyvät selvästi **yhteen** seitsemästä kilpailusarjasta / kahdeksasta palkinnosta. Samaa hanketta ei voi asettaa ehdolle useassa kilpailusarjassa / usean palkinnon saajaksi. Kukin hakija voi hakea **vain yhtä palkintoa** ja kustakin palkinnosta voi jättää vain yhden hakemuksen.

e) Vuonna 2022 palkitut eivät voi hakea vuoden 2023 palkintoja. Vuoden 2022 finalistit, joita ei palkittu, voivat hakea vuoden 2023 palkintoja.

f) Hankeen pitää olla valmis tai edennyt riittävän pitkälle, jotta palkintolautakunta voi arvioida sen. Toisin sanoen käytännön toteutuksen on oltava niin pitkällä, että tavoitteiden saavuttaminen voidaan osoittaa.

g) Osallistumisedellytykset kilpailusarjoittain:

- **Paras luomuviljelijä (nainen) ja paras luomuviljelijä (mies):** Viljelijällä on oltava asetuksen (EU) 2018/848⁵ mukainen sertifikaatti.
- **Paras luomualue:** Ei erityisiä osallistumisedellytyksiä.
- **Paras luomukaupunki:** Ei erityisiä osallistumisedellytyksiä. Jos kaupunki vastaa yhden tai useamman luomutilan tai -myymälän toiminnasta, niiden luomusertifioinnista on esitettävä todistus, jonka on oltava voimassa hakemuksen jättöhetkellä.
- **Paras bioalue:** *Bioalueella* tarkoitetaan maantieteellistä aluetta, jolla viljelijät, alueen asukkaat, matkanjärjestäjät, yhdistykset ja viranomaiset sopivat paikallisten resurssien kestävästä hallinnoinnista luomutuotannon periaatteiden ja käytäntöjen mukaisesti.
- **Paras luomuelintarvikkeita jalostava pk-yritys:** Asetuksen (EU) 2018/848 mukaisesti sertifioitu yritys, jonka tuotanto on 100-prosenttisesti luonnonmukaista ja joka täyttää pk-yrityksen määritelmän⁶ (yritys, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa). Osuuskuntia voidaan pitää yrityksinä. Jalostus määritellään asetuksen (EY) N:o 852/2004⁷ mukaisesti.
- **Paras luomuelintarvikkeiden vähittäismyyjä:** Asetuksen (EU) 2018/848 mukaisesti sertifioitu yritys, jolla on myynnissä 100-prosenttisesti luomusertifioituja tuotteita (vaatimus ei koske tuotteita, jotka eivät ole elintarvikkeita, eikä sellaisia elintarvikkeita, joita ei ole saatavilla luomuna) ja joka täyttää pk-yrityksen määritelmän⁸ (yritys, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa). Osuuskuntia voidaan pitää yrityksinä.

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2018/848, annettu 30 päivänä toukokuuta 2018, luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 834/2007 kumoamisesta (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:32018R0848>).

⁶ Komission suositus, annettu 6 päivänä toukokuuta 2003, mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32003H0361>).

⁷ Elintarvikehygieniasta 29 päivänä huhtikuuta 2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 852/2004 2 artiklan 1 kohdassa ovat seuraavat määritelmät:

- m) 'jalostamisella' tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla alkuperäistä tuotetta muutetaan merkittävästi, esimerkiksi kuumentamalla, savustamalla, suolaamalla, kypsyttämällä, kuivaamalla, marinoimalla, uuttamalla, puristamalla tai pursottamalla tai mainittujen käsittelyjen yhdistelmällä;
- n) 'jalostamattomilla tuotteilla' tarkoitetaan elintarvikkeita, jotka eivät ole läpikäyneet jalostamiskäsittelyä, mukaan lukien tuotteet, jotka on jaettu, ositettu, annosteltu, viipaloitu, leikattu luuttomiksi, jauhettu massaksi, nyljetty, murskattu, leikattu, puhdistettu, siistitty, kuorittu, jauhettu jauheeksi, jäädytetty, jähdytetty, pakastettu tai sulatettu;

- o) 'jalostetulla tuotteella' tarkoitetaan jalostamattomia tuotteita jalostettaessa syntyviä elintarvikkeita. Nämä tuotteet voivat sisältää aineksia, joita tarvitaan niiden valmistuksessa tai antamaan niille erityisiä ominaisuuksia.

⁸ Komission suositus, annettu 6 päivänä toukokuuta 2003, mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32003H0361>).

- **Paras luomuravintola/-ravitsemispalvelu:** Yritys, jonka ruokalistalla on mahdollisuuksien mukaan 100-prosenttisesti luomusertifioituja tuotteita ja joka täyttää pk-yrityksen määritelmän⁹ (yritys, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa). Osuuskuntia voidaan pitää yrityksinä.

2. EU:n luomupalkintojen palkintolautakunta arvioi kaikki hakemukset, jotka täyttävät osallistumisedellytykset, seuraavien yhteisten palkintoperusteiden nojalla:

- **Erinomaisuus:** Palkinnonsaaja on kehittänyt erinomaisen aloitteen, joka tuottaa todellista lisäarvoa luonnonmukaiseen tuotantoon. Tämä tarkoittaa, että hankkeen alkuperäiset tavoitteet on saavutettava hyvin ja tuloksellisesti. Hankkeissa on osoitettava niiden vaikutus asianomaisella alueella ja kerrottava saavutuksista suhteessa alun perin asetettuihin tavoitteisiin.
- **Hankkeen innovatiivisuus omassa sarjassaan:** Hankkeessa on käytetty uusia lähestymistapoja tai organisaatiomenetelmiä tai saavutettu uusia tai selvästi aiempaa parempia tuloksia luomutuotannossa. Kriteerit, joilla mitataan innovatiivisuutta kussakin kilpailusarjassa, esitellään sarjan omassa osiossa.
- **Hankkeen kestävyys ympäristön, yhteiskunnan ja talouden kannalta:** Hakemuksessa on osoitettava hankkeen kestävyys ja tulevaisuus itsenäisenä aloitteena/hankeena sekä kerrottava kolmessa eri alaosiossa, miten se täyttää erilaiset kestävyysvaatimukset (kestävyys ympäristön, yhteiskunnan ja talouden kannalta).
- **Hankkeen siirrettävyys ja mahdollisuus toteuttaa hanke uudelleen muualla EU:ssa:** Hakemuksessa on osoitettava, että hanke edustaa hyvää käytäntöä laajemmassa (EU:n) kontekstissa ja että se toimii tai voi toimia innoituksena muille seuduille. Hankkeen on myös tiedotettava tavoitteistaan ja tuloksistaan esimerkillisesti.

Hakijoille esitetään suuntaa-antavia kysymyksiä, jotka liittyvät luomuviljelyn neljään peruseriaatteeseen ja kestävyystekijöihin sekä hankkeen tiivistelmään. Nämä kysymykset auttavat hakijoita jäsentämään vastauksensa paremmin, ja toisaalta ne auttavat palkintolautakuntaa saamaan lisätietoja hakijoista.

⁹ *Komission suositus, annettu 6 päivänä toukokuuta 2003, mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32003H0361>).*